

Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIV. Cena lista je \$8.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PONEDELJEK, 8. MAJA (MAY 8), 1944 Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 90

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Masni letalski napadi na Berlin in Bukarešto

Cez sedem tisoč letal bombardiralo evropska mesta. Ameriške in angleške bombe porušile jez pri Pescari v ozadju italijanske fronte.—Enote ruske bojne mornarice in letalske sile potopile nadaljnjih pet nemških parnikov in transportov na Črnem morju v bližini Sevastopola. Priprave za obnovo sovjetske ofenzive na ozemlju stare Poljske.—Ameriške in kitajske čete obkrožile japonsko vojaško posadko v Burmi

London, 8. maja. — Ogromne zavezniške letalske formacije so sinoči bombardirale Berlin in Bukarešto in devetnajst drugih mest v zasedeni Evropi od Belgije do Balkana. Bombardiranje je bila največja demonstracija zavezniške letalske sile v tej vojni.

Letalske ofenzive se je udeležilo čez sedem tisoč ameriških in britskih bojnih letal ter bombnikov. Letala so priletela nad osišeno Evropo z baz v Angliji in Italiji.

Nemške radiopostaje so sinoči opozarjale ljudstvo, da so se zavezniška letala spet pojavila v ozračju nad severozapadno Nemčijo in Parizom, kar dokazuje, da se napadi nadaljujejo. Čez dva tisoč ameriških bojnih letal in bombnikov je metalo bombe na Berlin, Munster, Osnabruck in druga nemška mesta.

Nemško poročilo preko Stockholma, Švedska, priznava, da so bombe, katere so ameriški letalci arli na Berlin, ubile 72 tisoč ljudi in da je nemška prestolnica v razvalinah in plamenih.

Druge vest pravi, da so bombe porušile železniške proge, postaje in druge naprave v Bukarešti, glavnem mestu Rumunije, ter zanetile ogromne požare. Tarče bombardiranja iz zraka so bila tudi glavna rumunska železniška središča in letalske tovarne pri Brasovu, 85 milj severno od Bukarešte.

Neapel, Italija, 6. maja. — Ameriški in britski letalci so metali bombe na veliki jez pri Pescari, ki so ga porušile. Sproščeni toki vode zdaj ogrožajo nemške utrbe v bližini Jadranskega morja. Voda je odnesla mostove in pretrgala glavno nemško zalagalno črto v tem sektorju.

Jez je v dolini ob reki Pescari, 15 milj v ozadju fronte. Po tej vodi cesta v Rim. Voda je zalila nizine pri Ortoni, kjer so v akciji čete osme britske armade. Jez leži 12 milj nad Chieto in 20 milj od Jadranskega morja. Italijanska mesta pod nemško okupacijo in osišena obrambna črta, zgrajena na nasprotni strani linij britske armade, so v nevarnosti poplave.

Ameriški in britski letalci so izvršili nove napade na nemške komunikacijske zveze v severni Italiji. Bombe so razbile železniške proge, postaje in druge naprave.

Položaj na fronti, ki se razteza od Anzija do Cassina, se ni izpremenil. Poročilo pravi, da se vrše le spopadi med zavezniškimi in nemškimi vojaškimi stražami.

Ameriški letalci so se ponovno dvignili v zrak z baz v Italiji in napadli rumunske železnice, čistišnice olja pri Plešti in Turnu Severni. Istočasno so britski letalci metali bombe na železniške centre in nacijska oporišča v Franciji.

Druge roji zavezniških letal so bombardirali Podgorico, jugoslovansko mesto v bližini albanske meje, kjer se nahaja nemška vojaška posadka. Bombe so padle tudi na Budimpešto, glavno mesto Ogrske.

Železniško omrežje na ozemlju med Kolinom in Biskajskim zalivom je bilo ponovno tarča bombardiranja iz zraka. Britski

in ameriški letalci so vrgli več sto ton razstrelivih in zažigalnih bomb na železniško omrežje.

London, 6. maja. — Sovjetsko poveljstvo poroča, da so enote ruske bojne mornarice in letalske sile potopile nadaljnjih pet nemških parnikov in transportov v bližini Sevastopola, mornarične baze na Krimu ob Črnem morju. Število nemških parnikov in transportov, katere so Rusi potopili v zadnjih treh tednih, je naraslo na 110.

Moskva poroča, da se položaj na frontah ni izpremenil, dočim radio Berlin omenja ruske priprave za obnovo ofenzive na ozemlju stare Poljske. Mogoča sovjetska oborožena sila je zbrana v bližini Kovele, 170 milj južnovzhodno od Varšave, poljskega glavnega mesta, in pri Kolomiji, 30 milj južnovzhodno od Stanislava nedaleč od stare čehoslovaške meje.

Sovjetski komunike, objavljen danes zjutraj, pravi, da je več sto Nemcev padlo v bitki z Rusi na fronti pri Stanislavu in da se je 600 ogrskih vojakov podalo. Sovjetske čete so izvršile več uspešnih napadov na pozicije nemške in rumunske sile na fronti ob reki Siret, Rumunija.

New Delhi, Indija, 6. maja. — Ameriške in kitajske čete pod poveljstvom generala Josepha W. Stilwella so zasedle več vasi v severni Burmi in obkrožile japonsko garnizijo v Inkagah-tawngu, poroča glavni stan admiral Louisa Mountbattena, vrhovnega poveljnika zavezniške oborožene sile v južnovzhodni Aziji.

Britske in indijske čete so začele ofenzivo proti japonski sili pri Kohimi, vzhodna Indija. Operacije čet podpirajo zavezniška bojna letala z bombardiranjem japonskih pozicij.

Zavezniški letalci so bombardirali železniško progo v Burmi med Arakanom in Mandalajem. Bombe so razdejale progo v več krajih, porušile postaje in druge naprave.

Pearl Harbor, Havaji, 6. maja. — Ameriški bombniki so bombardirali japonske mornarične in letalske baze na Paramuširu, otoku Kurilske grupe. To je bil že peti napad iz zraka na te baze v zadnjih osmih dneh. Drugi roji ameriških letal in bombnikov so metali bombe na japonske baze na otokih Nauru, Ponaju in Schoutenu. Rabaul, japonska mornarična in letalska baza na Novi Britaniji, je bil tudi bombardiran iz zraka.

Napetost med Finci in Nemci narašča

Stockholm, Švedska, 6. maja. — Enajst vojakov, ki so dezerterirali iz finske armade, je razkrilo naraščajočo napetost med Finci in Nemci. Politična situacija je tako resna, da civilna vojna ni izključena. Izpoved dezerterjev je v soglasju s poročilom ameriške čistišnice agentur United Press iz Helsinka, da je nastala kriza v finski vladi. Poročilo tudi pravi, da bo Edmund A. Gullion, opravnik poslova ameriškega poslatništva na Finskem, odpotoval v Stockholm.

Partizani oblegajo Split in Zagreb

Ofenziva proti nemški sili v Bosni

London, 6. maja. — Radio Svobodna Jugoslavija poroča, da so enote osvobodilne armade maršala Tita obkrožile Split, največje pristanišče mesto v Dalmaciji ob Jadranskem morju, kakor tudi Zagreb, hrvaško prestolnico. Partizani oblegajo obe mesti.

Glavni stan maršala Tita je prej poročal, da so partizanske enote obkrožile Mrkonjićgrad v Bosni.

Ljute bitke med partizani in Nemci so v teku pri Užicah, 75 milj zapadno od Sarajeva, in ob progi železnice, ki vodi v Sofijo, glavno mesto Bolgarije. Partizani so razdejali železniško postajo na tej progi in ubili več sto sovražnikov.

Partizanske enote so začele protiofenzivo proti nemški okupacijski sili pri Vočinu, Slavonija, in Žumberaku, Bosna. Poročilo trdi, da so partizani zadali težke udarce sovražniku.

Uposlitev vojnih ujetnikov na farmah

Nadomestili bodo civilne delavce

Chicago, 6. maja. — Čez 8200 nemških vojnih ujetnikov bo delalo na farmah in v podjetjih za procesiranje živil v Illinoisu, Wisconsinu in Michiganu v prihodnjih tednih. Zadevni dogovor je bil pravkar sklenjen med vojaškimi avtoritetami in federalno komisijo za mobilizacijo in dobavo moštva, katere načelnik je Paul V. McNutt.

Komisija je dobila prošnje od farmarskih organizacij, naj jim preskrbi 27.000 vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v taboriščih v Illinoisu, Wisconsinu in Michiganu. Število ujetnikov bo enako razdeljeno v teh državah.

Več sto ujetnikov je uposlenih v gozdovih in na parnih žagah v severnem Michiganu, drugi pa opravljajo različna dela v vojaških taboriščih. Okraji Allegan, Berrien in Van Buren v Michiganu s sadnim pasu bodo dobili veliko število vojnih ujetnikov. Naznanilo pravi, da bodo poslani v kraje, kjer je pomankanje civilnih delavcev.

"Farmarji, ki žele dobiti vojne ujetnike, bodo morali plačevati običajno plačo," pravi naznanilo. "Steherni ujetnik bo dobil 80 centov na dan v obliki note, katero lahko izmenja v taborišču, ali pa se mu zapiše na kredit. Razlika med vsoto, ki jo plača farmer in ono, katero dobi ujetnik, bo šla v federalno blagajno."

Vojni ujetniki bodo delali pod nadzorstvom vojaških stražnikov. V krajih, kjer bo veliko število uposlenih, bodo ujetniki stanovali v šotorih. Vojaški tovarni avti pod oboroženo stražo bodo prevajali ujetnike iz taborišč na farme in obratno. Noben ujetnik ne sme delati več kot šest dni v tednu in ne v nevarnih poklicih na podlagi ženevske konvencije. Ujetniki dobivajo isto hrano kot ameriški vojaki.

Vojaške avtoritete niso razkrile, iz katerih taborišč bodo ujetniki poslani na farme. Pričakuje se, da bodo ujetnike preskrbeli taborišča Grant in Rockford, Fort Sheridan pri Chicagu in McCoy v Wisconsinu.

TITO PRIPOROKA IZMENJAVO VOJAŠKIH MISLI

Jugoslovansko ljudstvo proti povratku kralja

AMERISKE ČETE V JUGOSLAVIJI

London, 6. maja. — General Vladimir Velebit, načelnik vojaške misije maršala Tita, poveljnika jugoslovanske osvobodilne armade, je v razgovoru s časniki dejal, da je Tito za izmenjavo misli z Ameriko. On je že vprašal za zadevno dovoljenje v Washingtonu, toda doslej še ni dobil odgovora.

Velebit je pojasnil Titov položaj in celo orisal osebnost maršala. Na vprašanje, ali je sporazum med Titom in generalom Mihajlovičem, vojnim ministrom v jugoslovanski ubežni vladi, mogoč, je Velebit odgovoril: "Zdi se mi, da se ne zavedate, da se Mihajlovič bori na strani Nemcev proti nam. Kako naj bi mi sodelovali z njim? Protifašistični svet za narodno osvoboditev je 1. decembra preteklega leta izjavil, da je proti povratku kralja Petra v Jugoslavijo, dokler ne bo vojna končana. Po vojni bo ljudstvo odločilo za ali proti monarhiji. To je zakon, katerega lahko preključimo le protifašistični svet. Zdaj ni nobenega izgleda za dosego sporazuma."

Na drugo vprašanje glede stališča ljudstva napram kralju, je Velebit dejal: "Ako bi jaz rekel, da je ljudstvo proti kralju, bi vi smatrali to za propagando. Mi ne širimo propagande proti kralju, dasi ljudstvo ve, da kralj daje medalje možem, ki sede v trdnjavah sovražnika. Ljudstvo tudi ve, da je kralj podelil visoka odlikovanja onim, ki so sodelovali s fašisti pred kapitulacijo Italije. Mi ne maramo skleniti kupčij s kraljem."

Z Velebitom je dospel v London polkovnik Dolfe Vogelink. Velebit je dejal, da upa, da se bo sestel z generalom Eisenhowerjem, premierjem Churchillom in člani britskega generalnega štaba. On je razkril, da se ameriške čete bore na strani partizanov proti nemški sili v Jugoslaviji. Titova armada šteje 300.000 mož in 80 odstotkov te tvorijo mladeniči v starosti 16 do 25 let. Ta je že zadala težke udarce sovražniku. Za vsakega partizana, ubitega v bitkah, so ubili štiri Nemci.

Velebit je zanikal trditve, da je osvobodilna armada komunistična, priznal pa je, da so komunisti organizirali uporniško gibanje proti nemški okupacijski sili. Ljudje iz vseh krajev Jugoslavije so se pridružili tej armadi in število komunistov v tej je neznatno.

Poroča se, da je Titova vlada pooblastila dr. Rudolfa Bičanića, bivšega governorja jugoslovanske državne banke, za vodstvo kampanje, da partizani dobe kontrolo nad jugoslovanskimi denarnimi skladi v tujini. Bičanić je zdaj v Londonu.

Brazilska državna banka je zavrnila zahtevo jugoslovanske ubežne vlade, naj ji izroči \$9.000.000 iz jugoslovanskega sklada. To je prvi uspeh Titove kampanje za "zamrzovanje" jugoslovanskih skladov v bankah zavezniških in nevtralnih držav.

Velebit je povedal časnikiarjem, da ima Tito vojaški misliji v Londonu in Moskvi in da bi rad poslal vojaško mislijo tudi v Washington. On je zanikal obstoj organskih vezi z Moskvo in težišče, da Jugoslavije postane nadaljnja republika v okviru Sovjetske unije.

Domače vesti

Is Clevelanda

Cleveland, O. — Po kratki in mučni bolezni je umrla na domu svoje hčere Agnes Turšič, roj. Debevec, stara 67 let in doma od Sv. Vida nad Cerknico. V Clevelandu je bivala 24 let in bila je članica društva 28 SNPJ. Zapušča štiri hčere in osem vnukov, izmed katerih so trije pri vojakih, dva pravnuka in več drugih sorodnikov.

Nov grob v Penni

Imperial, Pa. — V bolnišnici Mercy v Pittsburghu je umrla Mary Dolinar, stara 62 let in doma iz vasi Podgora pri Stari Oslici. Zapušča moža, štiri sinove (dva pri vojakih), dve hčeri, dva brata in eno sestro, v starem kraju pa enega brata in dve sestre, če so še živi.

Podlegel operaciji

West Pullman, Ill. — Anton Jakšič, star 65 let in doma Gradaca pri Podzemlju na Belokranjskem, je podlegel operaciji. V Ameriko je prišel 1. 1912. Tu zapušča enega sina in dve vnukinji, v starem kraju pa ženo, eno hčer in pet vnukov.

Stavke se razširile na Kanado

Produkcija tankov in vojaških vozil zavrta

Detroit, Mich., 6. maja. — Čez 30.000 delavcev je prizadetih v stavkah, ki so nastale v tovarnah v Detroitu in Windsorju ter Oshawu, Ont., Kanada. Produkcija tankov, vojaških vozil in tovornih avtov je zavrta kot posledica stavk v tovarnah General Motor Corp in Ford Motor Co.

Samo v Detroitu je 21 tovarn prizadetih zaradi stavke. Stavkarji so člani avtne unije CIO. Konflikt je nastal zaradi plače. Stavke, ki so izbruhnile v Detroitu, so se raztegnile na avtne tovarne v Kanadi. Pričakuje se intervencija federalnih avtoritet.

Johnstown, Pa., 6. maja. — Okrog 1250 delavcev, članov jeklarske unije, ki so zastavljali proti Bethlehem Steel Corp., se je odločilo za vrnitev na delo v ponedeljek. Stavka je bila preklicana po sklenitvi sporazuma med unijo in korporacijo.

Poveljnik japonske mornarice ubit v akciji

New York, 6. maja. — Radio Tokio poroča, da je bil admiral Mineichi Koga, vrhovni poveljnik japonske bojne mornarice, ubit v akciji, "ko je nadziral splošne operacije z letala nad fronto." Tokijski radio je s skoraj istimi besedami naznanil smrt admirala Isorotuja Jamamota, Kogavega prednika pred enim letom. Jamamoto se je po japonskem napadu na Pearl Harbor bal, da bo on diktiral mirne pogoje v Washingtonu. Ali je bil Koga v resnici ubit v akciji, ali pa je izvršil samomor, ker ni mogel ustaviti zavezniškega pohoda v smeri Tokija, svet ne bo najbrže nikdar zvedel.

Obtoženi zarotnik umrl v Washingtonu

Washington, D. C., 6. maja. — Elmer J. Garner, star 80 let in doma iz Wichite, Kana, najstarejši med 30 ljudmi, ki so obtoženi zarote, je bil najden mrtel v sobi hiše, v kateri je stanoval. Preliminarna preiskava je ugotovila, da je umrl naravne smrti. Njegova smrt bo tvorila legalno podlago za odložitve obravnave proti zarotnikom. Garner je izdajal list Publicity, v katerem je napadal žide in zahteval od kongresa, naj obtoži predsednika Roosevelta.

Gandhi izpuščen iz zapore

Bojazen pred konfliktom narekovanja osvoboditev

London, 6. maja. — Mohandas K. Gandhi, voditelj indijskih nacionalistov, ki vodijo kampanjo proti britski nadvladi Indije, je bil izpuščen iz zapore v palači v Pooni, se glasi uradno naznanilo. V tej se je nahajal pod policijskim nadzorstvom od avgusta 1. 1942.

Osvoboditev Gandhija sta naznanila lord Wavell, podkralj Indije, in polkovnik M. G. Bhandari, generalni nadzornik indijskih jetnišnic. Kot vzrok sta navedla slabo zdravje Gandhija. Očitno je, da je osvoboditev narekovala bojazen britskih avtoritet pred konfliktom, ki bi nastal, če bi Gandhi umrl v zaporu.

Pred nekaj tedni je bilo naznanjeno, da je Gandhi zbolel, kar je vznemirilo britske avtoritete. On je star 74 let. Gandhi in 53 drugih voditeljev Vseindijskega kongresa, organizacije indijskih nacionalistov, je bilo aretiranih, ko je policija v navalu na glavni stan kongresa našla dokumente, razkrivajoče zarotniške načrte. Nacionalisti so zahtevali od Anglije, da Indijo da neodvisnost v zameno za kooperacijo v vojni.

Gandhi, čeprav je bil izpuščen iz zapore, ne bo mogel navezati stikov s svojimi pristaši zaradi bolezni. Bojazen je, da ji bo podlegel.

Njegova žena, ki je bila z njim v zaporu v Pooni, je umrla v februarju tega leta.

Ženska obtožena špijonaže v prilog Japonski

New York, 6. maja. — Velva Lee Dickinson, lastnica delavnice otroških igračk, je bila po federalni veleporoti obtožena špijonaže v prilog Japonski. Obtožnica ji očita, da je pošiljala informacije japonskim agentom in špionom v Argentini o kretanju ameriških parnikov in popravilnih bojnih ladij v ameriških ladjedelnih. Obravnava proti obtoženki se bo pričela pred federalnim sodiščem 5. junija. Če bo spoznana za krivo, je maksimalna kazen smrt.

Voditelji poljskih organizacij protestirajo

Washington, D. C., 6. maja. — Voditelji poljskih organizacij v Ameriki so poslali protest držav-nemu departamentu, ker je dovolil profesorju Oscarju Langeju iz Chicaga in katoliškemu duhovniku Stanislawu Orleanskemu obisk Moskve. Protest naglašajo, da je obisk političnega značaja in da ga sovjetska vlada zlorablja za propagando proti poljski ubežni vladi v Londonu.

Unija CIO zmagala pri volitvah

Cleveland, O., 6. maja. — Unija jeklarskih delavcev CIO je zmagala pri volitvah v tovarni United States Gypsum Corp v Warrenu, O., in s tem postala predstavnik vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih. Načelnik odbora direktorjev te korporacije je Sewell Avery, ki je tudi načelnik odbora direktorjev Montgomery Ward & Co. v Chicagu.

Senator Barkley svari finsko vlado

Washington, D. C., 6. maja. — Senator Alben Barkley, vodja demokratske večine v višji kongresni zbornici, je svari finsko vlado pred posledicami, ki pridejo, če se ne bo umaknila iz vojne in sklenila miru z Rusijo. V svojem govoru po radiu ji je priporočal sprejetje sovjetskih mirovnih pogojev.

VLADA PREPOVEDALA ODSLOVITVE DELAVCEV

Uradnik Montgomery Ward & Co. aretiran

OBSODBA USTRAHOVANJA DELAVCEV

Chicago, 6. maja. — John C. Goodloe, katerega je Wayne C. Taylor, upravitelj po vladi zasežene lastnine Montgomery Ward & Co., imenoval za pomožnega upravitelja, je odredil ustavitve odslovitve delavcev.

Unija United Retail, Wholesale & Department Store Employees, vključena v Kongresu industrijskih organizacij, se je pritožila, da je kompanija odslovila enajst delavcev, članov unije, od končanja stavke 24. aprila. Izjavila je, da so bili odslovljeni zaradi unijskih aktivnosti.

Goodloe je dejal, da jih je kompanija odslovila brez vednosti in dovoljenja vladnega upravitelja in s tem kršila regulacijo. Letaki z naznanilom, da kompanija ne sme odsloviti nobenega delavca brez vzroka in odobritve federalnih avtoritet, so bili nalepljeni v veletrgovini.

Paul D. Sowell, uradnik kompanije, je odstranil letak in bil na mestu aretiran po federalnih detektivih. Ti so ga ukenili in odvedli v federalno poslopje, kjer so mu vzeli odtise prstov in ga nato vložili v ječo. Pozneje je Sowell zašil federalni komisar Edwin K. Walker. Slednji ga je postavil pod kavecijo in ga pridržal za obravnavo, ki se prične 11. maja.

Sowell se je izgovarjal, da je odstranil letak z namenom, da ga prečita in ugotovi, ali vsebuje nove regulacije. Za ta čin je bil obtožen tatvine lastnine federalne vlade. Kazen za to je enoletni zapor in plačitev tisoč dolarjev.

Aretacija Sowellja je bilo prvo razkritje, da so federalni detektiv v veletrgovini. Goodloe je dejal, da se uradniki kompanije še vedno vmešavajo v vladno operiranje veletrgovine. Več letakov, katere so nalepili federalni uradniki na stene, je bilo odstranjenih.

Leonard Levy, podpredsednik mednarodne unije, je obdolžil kompanijo teroriziranja delavcev, zano pa je napovedal zmago unije pri volitvah glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih, ki se bodo vršile prihodnji torek.

Financiranje programa obnove

Kongres naj dovoli prvo vsoto

Washington, D. C., 6. maja. — Predsednik Roosevelt je pozval kongres, naj dovoli \$450.000.000 kot prvo vsoto za financiranje ameriške udeležbe pri izvajanju programa administracije Združenih narodov za pomoč in obnovo. Kongres naj tudi dovoli transferiranja vsote \$350.000.000 na podlagi posojilno-najemniškega zakona v sklad te administracije.

Roosevelt je dejal, da kongres to lahko stori na podlagi zakona, ki je bil uveljavljen v marcu. Ta določa prispevek \$1.350.000.000 s strani Amerike administraciji za pomoč in obnovo. Predsednik sodi, da se bo vsota \$450.000.000 potrebovala za začetne pomožne akcije v evropskih državah, ko bodo osvobodjene.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00. Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (May 31, 1944), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Za novo mezdno formulo

Kmalu bo dve leti—meseca julija—odkar je vojni delavski odbor postavil "strop" na vse delavske mezde in plače. V ta namen se je poslužil znane formule "malega lekla." Po tej formuli so bile vse delavske plače "zamrznjene" na podlagi plač, ki so bile v veljavi meseca januarja 1941. Omenjenega meseca—januarja 1941—so delavci v tovarnah malega lekla dobili zvišanje plač za 15%. Od takrat so na podlagi te formule smele biti zvišane za 15% plače tudi drugih delavcev, toda ne več.

Ce bi bile ostale zamrznjene tudi cene življenjskim potrebščinam na isti točki kot delavske plače in mezde, bi bilo vse dobro. Ker pa vlada ni omejila in zamrznila tudi profite, so cene plezale iz nadstropja v nadstropje. Po zadnili vladnega biroja za delavsko statistiko so se cene zvišale za 23.4%, po zadnili CIO pa so narasle za 43.5%, odkar je v veljavi mezdna formula malega lekla.

Statistika vladnega biroja bazira na študiju cen, ki ga je izvršil v okviru 90 mestih širom dežele leta 1941; na podlagi tega študija je potem popravljal svojo statistiko. Ekonomi CIO pa so preštudirali cene zadnje mesece, in sicer bolj točno in natančno kot jih je vladni biroj. Zdal je spor med prizadetimi ekonomi, ki pobijajo statistiko drug drugega. Splošno mnenje med ekonomi te vrste pa je, da je vladna statistika zelo pomanjkljiva in da je potrebno temeljito preštudiranje cen po vsej deželi.

Naj bo bližje resnice že statistika vladnega delavskega biroja ali pa CIO, dejstvo je na dlani, da so se cene v zadnjih treh letih veliko bolj zvišale kot pa delavske plače in mezde. Dejstvo je tudi, da je vsled tega mezdna formula malega lekla zelo krivična za delavstvo, posebno pa za nizko plačane delavce in delavke. In teh je po ugotovitvi posebnega senatnega odseka, ki mu načeljuje Claude Pepper iz Floride, 20 milijonov.

Ta odsek, v katerem je tudi senator LaFollette iz Wisconsin, je zadnje dni objavil poročilo, v katerem pravi, da je treba zavreči mezdno formulo malega lekla, kajti vpricho draginje je postala anahronizem. Dognal je, da za zaslužek 20 milijonov delavcev zelo nizek in da se zvišanje njih plač ne da niti od daleč primerjati z najboljšimi konservativnimi ocenami glede zvišanja cen. Te delavce je razvrstil po raznih kategorijah.

Štiri milijone in pol pisarniških delavcev zasluži povprečno \$28.69 na teden—\$5 več kot leta 1940; tri in pol milijona delavcev v trgovinah povprečno \$24.88; nad milijon bančnih, inšurenčnih in zemljiško-agentnih delavcev prejema povprečno \$36.84 tedensko; skoraj dva milijona državnih in krajevnih vladnih uslužbencev \$28.85. Skoraj četrt milijona učiteljice je leta 1942-43 prejelo manj kot \$900 plače na leto; povprečna plača vseh učiteljev in učiteljic v osnovnih šolah dežele znaša okrog \$32 na teden. Še na slabšem je štiri milijone in pol oseb, ki so odvisne od penzije ali vladne podpore, kajti povprečno prejemale je \$23.42 na mesec—7% več kot leta 1940. Pri vsem tem pa morajo tudi delavci z nizkimi plačami prispevati okrog 22% svojega zaslužka za dohodninski davek in druga odtrganja.

Na podlagi svojega študija je ta senatni odsek prišel do zaključka, naj vlada odpravi vso kontrolo nad plačami, ki znašajo manj kot \$200 na mesec za poročene delavce in manj kot \$150 za samake. Strop naj velja le za višje plače.

To je prvo konstruktivno priporočilo, ki smo ga čitali v zadnjih par letih glede tega vprašanja. Taka mezdna formula bi bila veliko bolj pravična kot pa je formula malega lekla, ki ne dela nobene razlike med slabimi in boljšimi plačami. In v deželi je skoraj ena tretina delavcev, ki prejema plače, katere absolutno ne odgovarjajo v današnji druginji. Seveda, če bi ne bilo vladne kontrole cen, slaba kakor je, bi bila draginja še večja.

Philip Murray in William Green sta v imenu organiziranega delavstva zadnje podala dobre sugestije in močne argumente pred odseki obeh kongresnih zbornic. Zahtevala sta, da kongres obnovi zakon za kontrolo cen, ojača zadevno administracijo, da bo lahko tudno držala strop nad cenami; na drugi strani je pa treba vsoglasi delavske plače in mezde s cenami, nato pa oboje držati na mestu.

K temu priporočilu je treba dodati še to, da dežela potrebuje tudi zakon, ki bi preprečil profitarstvo. To se lahko doseže z omejitvijo profitov na nek odstotek, ali pa s 100% obdavčenjem vseh profitov nad nekim odstotkom. Tako sta storili Avstralija in Nova Zelandija, kjer ne more noben kapitalist spraviti več kot štiri odstotke profita v svoj žep. Seveda imata Avstralija in Nova Zelandija delavsko vlado, kar tudi pojasni, zakaj profitarji nimajo svobodnih rok.

Sedanja mezdna politika vlade je na vsej črti krivična za delavstvo. Delavstvo je faktično edini sloj v deželi, ki nosi breme vojne. Nič drugi ne. Največje breme nosijo slabo plačani delavci, ki morajo plačati enak odstotek dohodninskega davka od svojega boteznega zaslužka kot oni, ki dobro zaslužijo. Farmarji se nad cenami na splošno ne morejo močno toževati—lahko se pritožujejo nad prekupcevalci in kapitalisti, kakor se lahko tudi konzumenti. Ampak najboljša odpomoč proti temu je zadržništvo.

Edini sloj, ki nosi najmanjše breme tudi v tej vojni, so kapitalisti, ki zanjejo profite, kakor jih niso zeli še nikdar v zgodovini dežele. Kljub vsemu kričanju proti visokim in "visokim" plačam s strani vladajočega razreda in njegovih valpetov; kljub visokemu dohodninskemu davku tudi na velike mošnje, bo po vseh videnih ta vojna skotila še veliko več milijonarjev kot jih je zadnja svetovna vojna. Vpricho teh razmer je mezdna formula malega lekla ne samo velik anahronizem, marveč tudi velika krivica za delavstvo.

Glasovi iz naselbin

RAZNO IZ COLORADA

Salida, Colo.—Več dopisnikov je poročalo, da je v raznih krajih snežilo čez velikonočne praznike, tako tudi prej in pozneje. Tudi pri nas je na velikonočno nedeljo dokaj snežilo; padlo ga je skoraj en čevlj, a je kmalu skopnel. Na belo nedeljo pa je spet snežilo; to pot ga je padlo okrog osem inčev. Sedaj, ko to pišem (25. aprila), nas je pa že obiskala pomlad in vse kaže, da bo nastop majnika lep, kajti mesec maj je pač najlepši mesec v letu.

Tudi naši fantje odhajajo k vojakom, tako da je že kar prazno. Naše društvo je primeroma majhno, pa imamo že štiri člane pri vojakih—John Struna, Eddy Struna, Martin Fier in Henry Fier. Henry je bil pred kratkim na dopustu in se dobro počuti; on je pri marinih. Tudi Harry Costele je prišel domov in tudi on se dobro postavi. Seveda, starši so veseli, ko pridejo sinovi na dopust, čim pa pride dan slovesa, pa pa spet jok in tuga, ampak v tem oziru se ne more nič pomagati. Le eno je gotovo: tudi vojne mora biti enkrat konec; čim prej pride konec, tem bolje.

Letos praznuje naša jednota svojo 40-letnico in v teku je jubilejna kampanja za pridobivanje novih članov v obo odseka. Naša SNPJ pač zasluži, da se ob njenem jubileju potrudimo vsi, da ji pridobimo čim več novih članov in članic. Vsi vemo, da je naša jednota največja, najboljša plačnica in najtrdnjša finančno in moralno. Vsi skupaj primimo za delo in uspeh bo zagotovljen.

Kakor povsod drugod, tako je tudi pri nas obilo dela; vsak, kdor hoče in more, lahko dobi delo. Sedaj naša domovina potrebuje obilo bojnega materiala in drugih potrebščin, mi pa moramo pomagati, da bo vsega dovolj. Na ta način bomo uspeli, da bo naš sovražnik čim prej poražen. Pozdrav vsem čitateljem, Prosveti pa mnogo novih naročnikov! **John Verant.**

ŠE O MAČEHAH

Painesville, O.—To naj služi v odgovor na poziv mojega dopisa v Prosveti z dne 14. marca. Moj namen ni bil, da bi koga kritiziral, žalila ali poniževala. Da je zvestoba na nizki stopnji, to pač vsi dobro vemo, ampak to ne velja na splošno, kajti mnogo ljudi je, ki zvestobo dragoceno in gojijo, kakor sta jo gojila stari naseljenci in njegova izvoljenka Rožica. Tako sem jo cenila tudi jaz v mojih otročjih letih in jo še sedaj.

Pisati za javnost ni nobena šala, kajti večkrat je to zamotana stvar. Včasih si čitatelj naprčno tolmači to, kar pisec želi povedati. Kar je napisala Kristina Kastelitz o materi, to je tudi moja misel. Mačeha so različne, dobre in slabe; one vršijo težko nalogo pri nadomeščanju prave matere. Pred kratkim je neka mati legla v prerani grob. Vdovec se je oženil z neko vdovo in vsak je imel svoje otroke, ali mačeha ni razločevala med otroci, temveč je bila dobra, prava mati vsem tem otrokom, zato so se k nji obračali kot k svoji lastni materi. Da jim je bila dobra mati, je pričal njen pogreb. Ko je šla v bolnišnico, je njena pastorka jokala, kajti bila se je, da se zgodi najhujše, kar se je

žal tudi zgodilo. Njen posinovljenec je prišel od vojakov na pogreb. Oboji otroci so jokali in žalovali, zlasti pa hčerka iz prvega zakona od njenega moža, ki je hotela kar v grob za njo in je plakala: "Mama, mama, zakaj si nas zapustila!" Ako jim ne bi bila dobra in če ne bi bila nadomestovala prave matere, je njeni pastorki gotovo ne bi tako ljubili.

Da ima mačeha veliko nalogo, se razume; da pa bi mačeha ljubila drugega otroka kot lastna mati, ki zanj trpi, to pa ni mogoče, kajti to gre po naravnih zakonih; da pa pokaže malo ljubezni in malo sočutja ter razumevanja nepravim sirotam iz prvega zakona, tako da jo bi otroci vzljubili, to se pa lahko zgodi. To naj skuša umeriti ona Tončka, zakaj ni stari naseljenec mogel ljubiti svoje mačeha, kajti krutost se ne more z ljubeznijo plačevati. Četudi je stari naseljenec povedal svoje ime, sva si dokaj oddaljena tukaj in v starem kraju, ampak v duhu pa sva si blizu. Želim mu obilo sreče in zadovoljstva. Še na mnoga leta! In naj se še kaj oglasi.

Novic ni posebnih, vreme je muhasto; sedaj solnce sije, kar naenkrat se pa stemni in dežuje kot za stavov. Vseled tega nam delo zaostaja, ker je zemlja premokra. Mrs. Flu, ta nepridiprav, je sicer odšla, ampak ne brez posledice—pustila je za seboj nekakšno trganje ali revmatizem. Pri tem me pa veseli to, da ni bilo hujše in ni bilo treba jednote nadlegovati za podporo. Priporočam pa vsem, ki še niso zavarovani, da pristopijo k SNPJ, ki baš sedaj slavi svojo 40-letnico in v ta namen je v teku posebna jubilejna kampanja za pridobivanje novih članov v obo odseka. Pomnite, da nihče ne ve ne ure ne dneva, ko ga lahko zadene nepravila ali bolezen. Takrat pride prav pomoč, ki jo nudijo SNPJ. Res je, da si vsak želi zdravja, ampak kljub temu se prikrade bolezen, zato moramo biti pripravljeni za vsak slučaj. Upam, da bo ljubo pomladansko solnce dovolj ogrelo zlasti vse tiste, ki jih nadleguje revmatizem. Solnce je dober zdravnik. Moji dopisi bodo sedaj utihnili, ker ne bo delo dopuščalo, oglašijo pa naj se tiste, ki imajo več časa. Pozdrav vsem farmaricam in čitateljem Prosvete.

F. Proel.

LJUBI MAJ, KRASI MAJ ...

Chloride, Ariz.—Upam, da boste priobčili ta prvi moj dopis v Prosveti, in če ga boste priobčili, upam, da bo drugi moj dopis boljše napisan. Tukaj ni nobenega Slovence in nobenega društva. Na tej prertiji je zelo dolgočasno. Naša okolica je hribovita in tudi skalovita, vmes pa raste le kaktus in sorodno trnje. To je slaba stran te naše prostrane pokrajine.

Dobra stran tukajšnje okolice pa je v tem, da imamo zelo dober zrak in ugodno podnebje. To je vse. Da bi imeli tukaj prijetno življenje, o tem ni misliti. Saj pravijo, da samo od zraka se ne more živeti—treba je tudi družabnega življenja, česar pa si tukaj ne moremo privoščiti. Zato se večkrat spomnem na stari kraj, kako je bilo tam lepo in prijetno življenje.

Naša nasebina, kakor vidite, se imenuje Chloride, ki je svoje ime gotovo dobila po kloridu,

torej po neki kemični snovi ali tvarini. Dela se vsak dan in delavcev primanjkuje. Moj mož pravi, da bo majna kmalu prazna, ker delavci vedno pušajo delo, ampak na njihova mesta pa pridejo drugi, tako da gre delo naprej.

Ko bo prišel ta dopis v Chicago, bo v deželi že mesec majnik. Maj me spominja na stari kraj, ko smo bili mladi in veseli in smo peli o krasnem maju, o cvetlicah, o pomladi, ljubezni in o lepem, brezskrbnem življenju. In res je bilo čudovito lepo takrat, v tistih mladih letih, ko so duhtele livade, vse je bilo v cvetju, zeleni gozd je pošumeval, slišalo se je veselo petje. Takrat smo bili srečni poleg svojih staršev, bratov in sester. Tam daleč, daleč za gorami, za žuborečimi vodami, tam je bil nekaj prijetni moj dom. Kam so šli tisti časi, ko sem gledal v obraz moje mile mamice! To so neizbrisni spomini na mlada, brezskrbna leta, ki se nikdar več ne vrnejo.

Čas hiti naprej in leta se množe, nikdar pa ne morem pozabiti prelepe Trebanske doline. Saj vem, da jih je mnogo v Ameriki, iz našega kraja, pa zakaj se nihče ne oglasi, da bi opisal Trebansko dolino? Poglejte, kako se drugi oglašajo v Prosveti in lepo opišejo svoje kraje, le iz našega kraja se nihče ne oglasi. Lepo bi bilo, če bi kdo opisal našo dolino, kajti lepa je tako, da zasluži primerne opisa.

V najbolj živem spominu mi je ostal mesec maj, kajti takrat je bilo v starem kraju najlepše. Vse živo je bilo na polju, imeli smo polne roke dela in večkrat sem bila tako utrujena, da mi je pri večerji žlica pod brado ušla ali pod nos, ker sem bila zapirana. Večkrat sem rekla, da se bom v nedeljo dobro naspala, ampak to se ni nikdar zgodilo. Prišli sta Erštetovi deklici Anica in Cilka, moja sestra in jaz pa sva z njima kramljali. Šle smo na majhno skalo ob vrtu, prepevale in se pogovarjale pozno v noč. To se je ponavljalo mnogokrat. Koliko veselja in radosti je bilo v maju. Toda minili so dnevi in tedni, meseci in leta, na tisti mali skali poleg našega vrta pa tudi ni več naših mladih deklet. Težko, da bi nas v današnjih težkih dnevih nasledila druga dekleta, kajti naša domovina danes ječi pod peto krutega osvovitelja in življenje se je spremenilo v trpljenje. Upajmo, da bo temu kmalu konec. **Agnes Lavriha.**

SE STRINJA

Z DOPIŠNIKOMA

Traunk, Mich.—Težko se pripravi k pisanju, ker imam dokaj trde roke in ker nisem dobro poklovan v pisavi. K pisanju teh vrstic pa so me prisilili nekateri dopisniki in pa Prosveta sama. Večkrat si namreč mislim, kam smo prišli po 25 letih, to je od tistega časa, odkar sem naročnik dnevnika Prosvete in toliko časa tudi član SNPJ.

Prihodnjega septembra poteče 25 let, odkar smo ustanovili društvo Tabor št. 387 SNPJ. Od takrat sem tudi stalen naročnik Prosvete, kar je pač dolga doba. Prosveta je bila zelo priljubljena meni in moji ženi, zato sem ostal njen zvest naročnik do danes, ne vem pa kako dolgo bom še, kajti izgleda, da Prosveta ni več glasilo SNPJ, temveč je bolj podobna glasilu partizanov, sansevcev in rusevcev. Tega mnenja nisem samo jaz, temveč pretežna večina traunskih naročnikov.

Odkar smo izgubili našega nenadomestljivega boritelja in urednika Molka, smo obenem izgubili vse dobre dopisnike. Sedaj je Prosveta za me prazna in

polna simpatij napram evropski politiki. Vse to je zakrivila manjšina in gl. odbor ji je sledil, ter tako zadal hud udarec starim naročnikom. Žel bi, da se nepremišljenost popravi ter madež izbriše.

Nisem za polemične dopise, ampak do neke mere so tudi dobrodošli. Kdo pa je polemiko zakrivil? Molek je n! On se je moral braniti, kadar je nanj blati in smo peli o krasnem maju, o cvetlicah, o pomladi, ljubezni in o lepem, brezskrbnem življenju. In res je bilo čudovito lepo takrat, v tistih mladih letih, ko so duhtele livade, vse je bilo v cvetju, zeleni gozd je pošumeval, slišalo se je veselo petje. Takrat smo bili srečni poleg svojih staršev, bratov in sester. Tam daleč, daleč za gorami, za žuborečimi vodami, tam je bil nekaj prijetni moj dom. Kam so šli tisti časi, ko sem gledal v obraz moje mile mamice! To so neizbrisni spomini na mlada, brezskrbna leta, ki se nikdar več ne vrnejo.

Vem, da s temi vrsticami ne bom vsem ustregel, ampak to je moje priporočilo in moje mnenje. Ni lepo, kar se je pri bratski delavski organizaciji zgodilo. Živijo, Molek! Pri našem društvu 387 SNPJ te podpiramo stoprocentno! **Max Knaus, 387.**

POROČILO ZASTOPNIKA

Hermine, Pa.—Ko sem bil na poti v Wheeling, sem se spotoma ustavljal v ND v Boydsvillu blizu Bridgeporta, kjer je bila zbrana že lepa množica rojakov, ki so prišli na prireditev lokalne postojanke Sansa. Sestal sem se z mnogimi znanci in tudi z drjem. Kernom iz Clevelanda, ki je na tej prireditvi govoril in predvajal filme iz Slovenije in iz drugih krajev. Te slike je sam snel leta 1927 in so zelo interesantne. Obenem sem od drja, Kerna naročil nekaj izdov njegovega besednjaka. Kdor ga želi, naj mi da vedeti; cena je ista kot prej, namreč \$5. Udeležba na tej prireditvi je bila prilično dobra in čisti dobiček je znašal nekaj nad \$150 v korist Sansa, kakor mi je naslednji dan povedal Jože Snoj, ki je vodil spored.

Mimogrede želim omeniti, da se bo vršila prireditev westmorelandske federacije društva SNPJ dne 25. junija v Yukonu, o čemer bo več poročanega pozneje. Upam, da bo ta prireditev uspešna.

Razume se, da sem tudi na boydsvillski prireditvi poskušal srečo z naročninami, kar ni bilo brez uspeha. Kolenc iz Windsor Heights je pomagal do novega naročnika Proletarcu v osebi Majka Boeka in njegove zgovorne žene, medtem ko sta Kolenc in Rudolf Hribar naročnino ponovila. Naslednji dan so naročnino na isti list ponovili moj gostitelj Peter Kroflič, Blaž Česnik in Jakob Klančnik, zadnji tudi na Prosveto, kar je v resnici storila njegova žena, ker njega ni bilo doma. Na agitaciji sta mi pomagala J. Vitez in Jože Skof, farmar, ki nas je vozil najprej na svoj dom, kjer smo se najžujali, nakar nas je peljal v Maynard, kjer je ponovil naročnino na Proletarca Anton Škoberne, na novo pa se je naročil Louis Berlot. Ta družina ima edinega sina pri vojakih, ki je štabni saržent in mehanik pri letalskem oddelku ter je bil že enkrat odlikovan.

Na Bartonu je obnovil naročnino na Proletarca Louis Bergant. Tam sem obiskal tudi L. Grosa, ki je na bolniški listi vsled revmatizma. S teksijem za \$14 se je podal v Warren, kjer baje neka ženska leči to bolezen, ampak njegov revmatizem se ga kar naprej drži. Rojaki, bodite previdni in ne nasedajte na limanice raznim mazačem in mazačkam, ki oglašajo svojo zavojo proti raznim boleznim. Ako bi res kdo imel kakšno zdravilo, ki bi odpravilo revmatizem, bi kmalu postal milijonar. Vroče kopeli so menda najbolj učinkovite, poleg tega pa posebna dieta, ampak to je odvisno od posameznega slučaja, kajti vsak pacient drugače reagira na lečenje.

Iskreno se zahvaljujem Škofovim in Krofličevim za prenočišče in naklonjenost. Tam sem se pozneje seznanil tudi z Miko in njeno sestrico, ki se je nahajala na dopustu. Ona je uposlena pri vladnih delih v Daytonu, tako tudi Virginija Selakova iz Star Cityja, ampak do sedaj se še nista videli. Obe sta članici SNPJ. Krofličeva je rekla, naj še pridem v Bridgeport in me bodo z veseljem sprejeli. Njen mož je zelo aktiven na društvenem in političnem polju.

Naslednji dan sem šel v Triadelphia in Elm Grove. Rojakinja Guzel, ki s svojim možem še

upravlja farmo za sirote (Fresh Air Children Farm), je poravnala naročnino na Proletarca, tako tudi Novakovi; ker slučajno niso bili doma, so vsoto poslali za menoj, čim jim je sosed povedala o mojem obisku. Tudi rojakinja V. Šuštarš je ponovila Proletarca in mi povedala, da je bil njen sin ubit v avtni nesreči, drugi so pa v armadi. Proletarca je ponovila tudi Josephine Peternel, brhka udovica, zgovorna in naprednega mišljenja. Na novo sta se naročila na Prosveto J. Krašovec in Majk Burnik, nazajgrede v Boydsville pa Anton Bohnar in na Proletarca Louis Gorenc.

Ko sem se za \$2.01 pripeljal v Fairmont, sem se najprej ustavil pri pečlarju Jožetu Turkarju, ki je ponovil Prosveto in se naročil na Proletarca—ter se ponudil za spremljevalca k drugemu pečlarju, kateri pa je rekel, da je prestar in se ne briga za svetovne dogodke. Ustavlja sva se pri družini John Prele. On je naročen na oba lista, ampak naročnina mu še in potekla. Prenočil sem pri Prelečevih, ki so kupili Adamičovo knjigo My Native Land za svoji hčerki, ki sta dobro izšolani in nadarjeni; ena je knjigovodkinja v posojilnici, druga pa dela v uradu lokalne premogokopne družbe. Ena teh je zaročena z mornarjem Polancem, čijega ladja je bila torpedirana in čez sto mornarjev je izgubilo življenje, on pa se je rešil in je bil odlikovan. Prelečevi se bodo preselili v lastni dom. Naslednje jutro me je Prelečeva hčerka spremljala na busno postajo in mi pokazala krajšo pot, tako da nisem zamudil. Prelečevi so res uljudni in postrežljivi ljudje, zakar jim gre topla zahvala.

Od osmih zjutraj do treh popoldne sem se vozil do Thomasa in potem na Pierce, kjer sem se ustavil pri prijatelju A. Vidmarju in tam tudi prenočil. Vidmarjeva sta sedaj sama, ker njuni dve hčerki delata v Clevelandu. Proletarca so ponovili Jack Klevišar, S. Gassar in John Mihelič, čijega sin je bil na dopustu; služi v mornarici že pet let. Doma imajo 14-letnega sina, ki je že dolgo bolan, hčerka pa je pravkar graduirala kot bolničarka in je uposlena v Baltimoreju. Prosveto sta ponovila George Belin in Louis Bajt, ki je že delj časa bolan, ima sedem sinov, od teh pet v službi strica Sama, poleg tega pa ima tudi hčere, a se peča. Adamičovo knjigo My Native Land sta kupila John Nered in Royce, dočim je moj gostitelj Vidmar ponovil Proletarca in prispeval copak v podporni sklad.

Na Davisu je Proletarca ponovil čevljar Jakob Benčan, tajnik društva 217 SNPJ. Prosveto pa sta na novo naročila Frank Mahnič in Louis Gruđen, ki se je baš vrnil iz Clevelanda, kjer je delal 15 mesecev za družbo Heinz, kjer ljudje baje zaslužijo od pet do šest sto copakov mesečno. Tudi on, četudi sta in četudi je včasih delal z metli, je zaslužil na dva tedna 230 copakov. Pravil je, da omenjeni kapitalist prireja mesečne banke in za osebo stane osem copakov. Delavcem servirajo lunč in kadar pride gospodar delavcem govoriti, počivajo vsa kolca. Omenjeno delo sta mu preškrbela njegova sinova, ki sta sedaj v mornarici. Istotam je naročila Frances Zadel koledar, njena hčerka pa My Native Land. V pomoč križani Sloveniji so prispevale Anna Puntar \$2, rojakinja Okoliš \$1 in rojakinja Arčar \$1.

Na Coketownu pri Thomasu je ponovil Proletarca A. Kotnik, na novo pa se je naročil John Ogrinec ter v Thomasu James Ponikvar. My Native Land je kupil Jos. Mlekuš; pri njih sem prenočil. Oni imajo dva sinova v armadi; eden, od njenega pravega moža, je nadporočnik in se je v poletih že večkrat odlikoval; njegov sin pa je saržent in je poročen s hčerko iz družine Stabanja blizu Warrenu. O. njeni starši imajo veliko farmo. Nazajgrede sem se ustavljal Scott Runu, kjer je ponovil Prosveto J. Flere. Izvedel sem pri Penkovih, da rojak, ki ga bomo menda stanuje blizu Morgantowna v nasebini Reverse, na River City, kakor mi je pravil njegov brat Podobnik v Delmontu, Pa. Ga bom obiskal v jeseni, ako bo pot nanesla. **Anton Zornik, zastopnik.**

Grupa nemških vojakov, katere so Rusi ujeli na krimski fronti.

Domača fronta

(Office of War Information, Washington, D. C.)

PRANJENJE MASTI

Ukinjenje znamk za kupovanje masti, zabele, solatnega olja, skor tudi olja za kuhanje, ne vplivajo na nabiranje rabljenje masti. Prodajalci mesa in ribarstva bodo nadaljevali s plačanjem dveh rdečih znamk in jih centov za funt rabljene masti, so rekli v OPA.

"Ta odrabljena mast je še eno nujno potrebna v vojni programu za industrije," je dejal polkovnik Houston, upravitelj za odmere živil pri uradu uprave cen. "Po gotovi prehlavi se uporablja v izdelavi munice, zdravil, sintetičnega gumija, nilona za padala, barv, lakov, plastičnih izdelkov in druge vrste raznih izdelkov za vojsko in mirne čase."

Upravitelj je poudaril, da jedilno, ko je dobava jedilnega olja in masti zadostna za vojne in civilne zahteve, potrebujejo maslo in olje za industrije še vedno v večjih količinah.

"V industrijskih masloboh so neuporabne masti, neuporabne za hrano. Velike množine bav industrijskih masloboh je pred vojno uvoženih," je dejal polkovnik Houston. "Rabljena kuhinjska mast, ki jo gojimo prihranijo, igra dandanašnje vlogo v pomoči naši državi, ker pomaga pri vzdrževanju zadostnih množin industrijskih olj. Oddajanje masti v javnem programu ne sme biti ponačari."

KLADINA IN ŽENE POTREBNI NA FARMAH

Poročilo uprave za vojno prehrano bo od približno štirih milijonov farmarskih delavcev, ki jih potrebujejo letos, okoli milijona dvostotisoč dečkov in deset do osemstotisoč žensk. Skupno število od novih naborov bo obsegalo mnoge, ki so delali na farmah lansko leto med počitnicami in v prostem času.

To dodatno število delavcev, ki jih pripravi za vojno prehrano, bo potrebno za doseganje rekorda in žetvi, za napolnjevanje zahteve vojne, in v moč rednim farmarskim delavcem. Ti redni farmarski delavci, ki jih je okoli osem milijonov, farmarji, člani njihovih rodov, in njihovi najeti delavci. Nasveti bodočim farmarskim delavcem:

Vsakdo, ki je prost celo polovico dela na farmah, bi se moral javiti takoj. Tisti, ki so prosti par dni ali pa par tednov, morajo paziti na okrajni rok.

Če ste meščanski deček ali dečka in ne hodite v šolo, in hočete delati na farmi, tedaj obiščite najbližjega direktorja šole na okrajnega posredovalca. Če ste lahko uredi tudi skozi vašo mladinsko organizacijo, na primer preko skavtov in YMCA.

Če ste mestni mož ali žena, in hočete delati na farmi, tedaj obiščite okrajnega kmetijskega posredovalca. (V nekaterih krajih ženske lahko dobijo službo pri ženskih organizacijah, kot na primer AWVC, YWCA, ali pri ženski obrambni svet.)

Posredovalnicah svetujejo, vsak, ki je prost nekaj mesecev in hoče delati zaslonno delo na farmah za predelavo hrane, da obišče bližnji U. S.

Employment Office. Ti, ki so prosti samo par dni ali pa par tednov za delo v tovarnah za predelavo hrane, pa naj pazijo na okrajne oklice za prostovoljce.

POTREBUJEMO DVA MILIJONA VEČ VOJNIH DELAVK

Eno tretjino mest v vojnih službah imajo sedaj žene. Nobena glavna industrija ne izključuje žen, pravi urad za vojne informacije.

Kljub temu mora število zaposlenih žen narasti od milijon petstotisoč do dveh milijonov do julija, ker jih potrebujejo za konserviranje v-agrikulturi namesto mož, ki morajo s farm in tovarn v vojsko, in pa namesto žen, ki zapuščajo delavske vrste.

Če bi število delavk naraslo na milijon petstotisoč, bi dosegli lansko najvišjo številko. A v federalnih agencijah so mnenja, da bi to število moralo biti večje, če bi hoteli zadostiti farmarskim potrebam ter potrebam razvijajočih se industrij. Potreba za ženske uslužbenke se krajevno razlikuje.

Iz urada za zaščito gozdov iz državnega oddelka za agrikulturo so izdali navodila, kako lahko kadilci, farmarji in gozdarji preprečijo več kot dvesto deset tisoč lesnih požarov v gozdovih, ki uničijo približno 31,233,000 akrov.

Ker cenijo, da je devetdeset odstotkov požigov nastalo zaradi neopreznosti ljudi, so iz urada za zaščito gozdov izdali sledeča navodila:

Kadilci: 1) Držite se pravila "Ne kadite" v gozdovih, strniščih in po travnatih pokrajinah, na katerih je kajenje prepovedano. 2) Kadite v varnih krajih, ki so brez suhega ali pa gorilnega materiala. 3) Ugasnite žveplenko predno jo vržete proč. 4) Stlačite cigaretni ali cigarni ogorok in pepel iz pipe; prepričajte se, če so mrzli, predno jih vržete proč.

Taboriščniki: 1) Držite se državnih zakonov. Če je potrebno dovoljenje, preskrbite si ga pri gozdarju ali državnemu pazniku za ogenj. 2) Pograbite okrog tabornega ognja vse gorljive stvari v krogu vsaj petih čevljev. 3) Izkopljite jamo v sredi. Predno zapustite taborni ogenj, morate a) premešati oglje medtem, ko ga polijete z vodo; b) obrnite polena in namočite obe strani; c) namočite zemljo okrog ognja; d) prepričajte se, da je zadnja iskra ugasnila.

ICKES SVARI TISTE, KI RABJO PREMOG

Upravitelj premoaga Harold L. Ickes opozarja odjemalce premoaga, ki odladajo z naročitvijo srednje vzhodne premoaga, ker se jim lahko zgodi, da bodo imeli prihodnjo zimo mnogo manj premoaga na razpolago, nego ga bodo potrebovali.

Administracija trdega goriva poziva odjemalce, da izpolnijo svoje odjemalske izjave sedaj in jih vrnejo svojim trgovcem s premogom, ne SFA.

POZIV HIŠNIM POSESTNIKOM

Hišni posestniki bi morali uporabljati razpršilnike z veliko pazljivostjo, tako poroča WPB. Medtem ko urad za civilne potrebe (Office of Civilian Requirements) sodi, da bi jih bilo potrebno pet milijonov v prvi

polovici leta 1944, je dobilo šest družb zadosti kovine za izdelanje le 3,200,000 razpršilnikov. Nadalje ni niti gotovo, da bi jih toliko izdelali.

Civilistom bo letos na razpolago mnogo manj piretra, najbolj važne snovi v mnogih strupih za mrčes: Pyrethrum je važen za uporabo pri kontroli malarije in je zato povpraševanje po njem vedno večje.

VESTI IZ WASHINGTONA

Krajevni uradi OPA so stavili sedaj jagode na občinske liste najvišjih cen in pod viškom bodo cene ostale iste kakor 1943. OPA opozarja motoriste, naj ne pomečejo proč potrdil o inspekciji obrocev, čeprav te ni treba več dati preiskati v določenih presledkih. Potrdilo bo potrebno vsakikrat za dovoljenje novega gasolina ali pa novega obroča. Biti mora z avtomobilom, ki je v rabi, ali pa če je avtomobil prodan.

Izkaznice za sladkor so na razpolago za vojake na dopustu in sicer en funt za vsakih 36 jedilnih obrokov ali manj, če je vojak doma. Urad za zaščito prevoza (Office of Defense Transportation) naznanja, da za poletno taborenje ne bo na razpolago mest v pulmanih in bo treba za posebne prostore na vlakih ali najetih avtomobilih posebnega dovoljenja. ODT bo, strogo omejeno, dovolil posebne dnevne vožnje do dnevnih poletnih taborišč, ker je pričakovati visoke udeležbe otrok vojnih taboriščnih delavcev.

Nacijska propaganda proti ameriškim letalcem

Istanbul, Turčija. (ONA).—Neizrečena nacijska propaganda se je začela proti ameriškim letalcem po vsem Balkanu, odkar se osižne države zvijajo pod udarci zavezniških letalskih napadov. Nacijska propaganda po radiu se obrača proti ameriškim letalcem na isti tuleče-obtožujoči način, ki je znak, da zavezniški zračni napadi resno škodujejo ljudski morali.

Budapeški radio poroča, da so ujeti Amerikanci "presenetljivo zdoščeni in v ravnanju, ker so jim prvi povedali o borbi na življenje in smrt Madžarske proti Sovjetom in ko so jim povedali, da vsaka bomba pomaga komunistom, oni pa so le odgovorili, da so sovjeti njihovi zavezniki.

Madžarski časnikarji so bili globoko pretreseni, ker so ameriški letalci dejali, da jim je vseeno, če bombardirajo cilje v Italiji ali pa Madžarski.

Budapeški radio zaključuje s besedami, da so Amerikanci "hladnokrvno priznali, da se nekeč v šoli učili, da Madžarski narod obstoja.

Budapeški radi predstavlja Združene države kot evropskega sovražnika, ki pošilja zamorske pilote za velikonočno, da napadajo krščanska ljudstva.

Atene imenujejo Amerikance morilce prve vrste, rekoč, da so ti postreljali s strojnimi žene in otroke pred neimenovano cerkvijo. Belgrad odmeva obtožbo ter grozi, da se bodo pritožili pri mednarodnem Rdečem križu.

Kampanjo, ki je namenjena izrecno na Amerikance in ne na Britance, razlagajo v ameriških krogih kot poizkus ustvaritve sovraštva proti Združenim državam, ki ga do sedaj ni bilo, pa tudi kot protitež naraščajočemu obupu in paniki na Balkanu.

Medtem ko poučeni krogi v Švedski čuti, da so vsi ti gibi del nemške živčne vojne, naperjene v glavnem proti Švedski, da bi ta odklonila zavezniške zahteve za ustavev prevoza krogiščnih tečajev v Nemčijo, oni vidijo možnost, da more ta grožnja tudi postati uresničena pod nekimi pogoji.

Oni poudarjajo, da se lahko položaj spremeni, če bi na primer Rusi poizkusili vreči nemške divizije iz Finske ter jim slediti v severno Norveško. Ali pa če bi zavezniški vdor Skandinavije imel za posledico nordijske in danske upore. V teh slučajih ni popolnoma izključeno, da bi Nemčija podvzela korake iz obupa, da je vstevski na-

Sovjetski list za priznanje Titove vlade

V zadnji izdaji moskovske revije "Vojna in delavski sloj", pod naslovom "Ali ni zadnji čas za prekinjenje odnosov z jugoslovansko begunsko vlado?" je izšel članek sledeče vsebine:

Tri leta so minula, odkar so hitlerjevski Nemčija in njeni vazali napadli Jugoslavijo. Skozi tri leta vodijo narodi Jugoslavije divjo borbo proti tujim osvajačem za svobodo svoje domovine. Tekom razvoja te borbe se jim je posrečilo, da so si ustanovili redno narodno-osvobodilno vojsko, ki šteje četr milijona ljudi. Po volji ljudstva je Antifašistična zveza narodne osvoboditve formirala začasno vlado v obliki Narodnega odbora.

Nasprotno pa so se tekotom treh let jugoslovanski reakcionarji, zbrani okrog begunske "vlade", popolnoma razgalili. Zavzeli so odločno nepomirljivo stališče proti narodnemu osvobodilnemu gibanju Jugoslavije, zavzeli so smer intrin in protiljudskih protinativ starega režima v Jugoslaviji in proti obnovi kraljevske dinastije po vojni. Njegov govor sledi.—Ured.)

Našo narodno osvobodilno borbo lahko razdelimo na štiri razdobja: 1. Kapitulacija Jugoslavije in začetni ljudski odpor, tekotom katerega so se oblikovali množični partizanski oddelki za boj proti okupatorju.

2. Preoblikovanje partizanskih oddelkov v redne vojne enote, bataljone, brigade in divizije, in tvorjenje narodno-osvobodilne armade Jugoslavije.

3. Preoblikovanje narodno-osvobodilnih odborov v pravo ljudsko oblast in ustanovitev Antifašistične zveze narodne osvoboditve Jugoslavije, in

4. Razdobje, v katerem se nahajamo sedaj, in sicer: Preoblikovanje Antifašistične zveze narodne osvoboditve Jugoslavije iz splošno-strankarske oblasti v najvišjo zakonodajno oblast in ustanovitev Narodnega odbora ljudskega osvobođenja Jugoslavije kot začasne narodne vlade.

Prvo razdobje Vzrok, zakaj je Jugoslavija tako hitro padla in zasuženje naše domovine s strani nemških, italijanskih, ogrskih in bolgarskih čet so danes jasni večini našega ljudstva. Dvajset let zatiranja Hrvatov, Macedoncev, Slovencev in drugih od strani velearabskih hegemonistov; dalje nezasišana korupcija vladajočih krogov v domovini in njihove zveze z najreakcionarnjšimi kreski in italijanskimi, z namenom, da se obrže na oblasti, potem nezasišana izdajstvo in špionaža v naši armadi, a posebno v generalnem štabu.

Vse to so bili vzroki katastrofalnega in sramotnega poraza jugoslovanske armade v vojni. Ta poraz je imel katastrofalne posledice za ljudstvo Jugoslavije. Kralj in vlada, obenem z grupo ljudi, ki so bili odgovorni za usodo naše domovine, so pobegnili v tujino. Jugoslavija je bila razkosana in je postala plen razbojnikov, kakršnih ne pozna zgodovina.

V domovini je nastal nezasišan teror in iztrebljanje ne samo najnaprednejših ljudi, temveč iztrebljanje vsega arabskega stanovništva na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Vojvodini, slovenskega prebivalstva v Sloveniji itd. Nemški in italijanski okupatorji so upostavili na Hrvaškem krvave ustaške zveri, a v Srbiji najogabnejšega izdajalca Nedelca in so z njihovo pomočjo začeli iztrebljati svojo peklensko namero, da iztrebi Slovence na Balkanu.

V tej težki, z gotovostjo lahko rečem, najtežji situaciji v zgodovini našega naroda, se je naša samo ena organizacija v naši domovini, ki je bila dvajset let takorekoč izven prava in preganjanja od vseh oblastnikov v Jugos-

—ZOJSA.

Ameriški in kitajski vojak v Burmi nalegajo municijo na čolne.

Govor maršala Tita

RAZVOJ OSVOBODILNE BORBE V ZVEZI Z MEDNARODNIMI DOGODKI

(Združeni odbor jugoslovanskih Amerikancev nam je poslal za priobčitev daljši govor voditelja in ustvaritelja osvobodilnega gibanja v Jugoslaviji, Josipa Broza-Tita. Ta govor je imel na drugem zborovanju Antifašistične zveze narodnega osvobođenja Jugoslavije 29. novembra 1943 v Jajcu, Bosna. V tem govoru je Tito odločno nastopil proti povratni starega režima v Jugoslaviji in proti obnovi kraljevske dinastije po vojni. Njegov govor sledi.—Ured.)

Našo narodno osvobodilno borbo lahko razdelimo na štiri razdobja:

1. Kapitulacija Jugoslavije in začetni ljudski odpor, tekotom katerega so se oblikovali množični partizanski oddelki za boj proti okupatorju.

2. Preoblikovanje partizanskih oddelkov v redne vojne enote, bataljone, brigade in divizije, in tvorjenje narodno-osvobodilne armade Jugoslavije.

3. Preoblikovanje narodno-osvobodilnih odborov v pravo ljudsko oblast in ustanovitev Antifašistične zveze narodne osvoboditve Jugoslavije, in

4. Razdobje, v katerem se nahajamo sedaj, in sicer: Preoblikovanje Antifašistične zveze narodne osvoboditve Jugoslavije iz splošno-strankarske oblasti v najvišjo zakonodajno oblast in ustanovitev Narodnega odbora ljudskega osvobođenja Jugoslavije kot začasne narodne vlade.

Prvo razdobje Vzrok, zakaj je Jugoslavija tako hitro padla in zasuženje naše domovine s strani nemških, italijanskih, ogrskih in bolgarskih čet so danes jasni večini našega ljudstva. Dvajset let zatiranja Hrvatov, Macedoncev, Slovencev in drugih od strani velearabskih hegemonistov; dalje nezasišana korupcija vladajočih krogov v domovini in njihove zveze z najreakcionarnjšimi kreski in italijanskimi, z namenom, da se obrže na oblasti, potem nezasišana izdajstvo in špionaža v naši armadi, a posebno v generalnem štabu.

Vse to so bili vzroki katastrofalnega in sramotnega poraza jugoslovanske armade v vojni. Ta poraz je imel katastrofalne posledice za ljudstvo Jugoslavije. Kralj in vlada, obenem z grupo ljudi, ki so bili odgovorni za usodo naše domovine, so pobegnili v tujino. Jugoslavija je bila razkosana in je postala plen razbojnikov, kakršnih ne pozna zgodovina.

V domovini je nastal nezasišan teror in iztrebljanje ne samo najnaprednejših ljudi, temveč iztrebljanje vsega arabskega stanovništva na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Vojvodini, slovenskega prebivalstva v Sloveniji itd. Nemški in italijanski okupatorji so upostavili na Hrvaškem krvave ustaške zveri, a v Srbiji najogabnejšega izdajalca Nedelca in so z njihovo pomočjo začeli iztrebljati svojo peklensko namero, da iztrebi Slovence na Balkanu.

V tej težki, z gotovostjo lahko rečem, najtežji situaciji v zgodovini našega naroda, se je naša samo ena organizacija v naši domovini, ki je bila dvajset let takorekoč izven prava in preganjanja od vseh oblastnikov v Jugos-

slaviji, a ki je dala na razpolago vse svoje skušnje in organizatorne sposobnosti in vse svoje izkušene borbe v službo zasuženega naroda. Komunistična stranka je bila edina, ki je vodila ljudstvo v oboroženi upor, edina, ki ni obupala, temveč je dvignila zastavo osvobodilne fronte visoko in je vztrajala, obenem z ljudstvom, do danes.

Ustanovljati so se začeli partizanski oddelki, najprej v Srbiji, Bosni in Hercegovini, dalje obeli ljudski upor v Črni gori meseca julija, zatem širjenje partizanskega pokreta na Hrvaškem, v Sloveniji itd. Vse to je pokazalo, da je naša domovina, tako zasuženja, ostala neuklonjena in da so naši narodi pripravljani doprinesiti tudi največje žrtve za svojo osvoboditev. Mali partizanski oddelki, skoraj praznih rok, so začeli naglo rasti in se razvijati v krepke oddelke, ki so jemali sovražniku orožje, zadajali mu vse težje in močnejše udarce in pokazali, da jih ni mogoče uničiti navzlic vsem nemškim, italijanskim, in ostalim okupatorskim močem, ki so začele boj, da bi zatrlje partizanski pokret v raznih krajih domovine.

Odbijajoči tako vse sovražniške napade in pretvarjajoči se čim dalje bolj v močne partizanske skupine, je bila na jesen leta 1942 na odredbo vrhovnega štaba ustanovljena narodna osvobodilna vojska Jugoslavije.

Drugo razdobje

Pride drugo razdobje v narodno-osvobodilni borbi. Ustanovljene so bile brigade, divizije in oddelki, osvobodena so cela področja od sovražnikov in njihovih ustaških in četniških slug. Naša mlada narodno-osvobodilna vojska je pokazala takoj iz početka, da je sposobna izvršiti tudi najtežje naloge. Veliko mest je bilo osvobođenih, na primer Livno, Glamoč, Mrkonjić-grad, Jajce, Ključ, Bihać, Krupa, Slunj itd. Z ustanovitvijo narodno-osvobodilne vojske se je pojavil uporniški duh tudi v krajih, kjer je do tedaj vladalo relativno zatijanje. V tem razdobju je narodno-osvobodilna vojska dobila stabilnejšo obliko in s tem tudi zaupanje vseh večjih ljudskih mas iz vseh krajev Jugoslavije.

Narodno-osvobodilni odbori, ki so se do tedaj ustanovljali na osvobođenem ozemlju, so se začeli ustanovljati tudi na napol-osvobođenem in še celo na zasedenem ozemlju, ker je ta novi začetek narodne oblasti postal vedno popularnejši in ker ji je narod vedno bolj zaupal.

Čeprav so bili izpočetka ti narodno-osvobodilni odbori ustanovljeni bolj kakor pomožni organi partizanskim odredom v osvobodilni vojni, za časa tvorjenja narodno-osvobodilne vojske, ti odbori sedaj predstavljajo edino in pravo ljudsko vlado. Pred njimi stoji sedaj tudi mnoge druge naloge in ne samo pomaganje partizanskim enotam in narodno-osvobodilni vojski.

Tretje razdobje

Nastalo je tretje razdobje, ki je nujno zahtevalo ustanovljenje ene edine vlade vseh strank, ki bo centralni organ in ki bo zedinil vse in ustanovil nove narodno-osvobodilne odbore.

Sklicana je bila zgodovinska skupščina antifašističnega gibanja narodnega osvobođenja Jugoslavije v Bihaću. Na tej skupščini so bile sklenjene važne resolucije. Prvič po okupaciji Jugo-

slavije je bil na ta način ustanovljen centralni politični organ, v katerem so bili predstavniki vsega jugoslovanskega naroda. Prvič se je sestala vlada, ki je bila izbrana iz naroda samega, in to v najtežjih časih vse jugoslovanske zgodovine. Vlada, pred katero je vrhovna komanda lahko odgovarjala za svoje takratno delo.

Ustanovljenje antifašističnega gibanja narodnega osvobođenja Jugoslavije je eno največjih pridobitkov naše narodno-osvobodilne borbe do tega časa. Položeni so bili temelji, na katerih se gradi nov, pravičnejši red Jugoslavije. Položeni so bili temelji, na katerih se ustvarja resnično bratstvo in enakopravnost vseh narodov Jugoslavije, temelji prave, resnično demokratične ljudske vlade. Z ustanovljenjem slovenske osvobodilne fronte in njenega izvršnega odbora, so se začeli izvajati v praksi principi enakopravnosti narodov Jugoslavije, so se začele uresničevati stoletne želje jugoslovanskih narodov, da bi sami odločevali o svoji usodi.

V teku leta, odkar je osnovana Antifašistična zveza narodnega osvobođenja Jugoslavije, so se dogodile velike spremembe, ne samo v naši domovini, temveč po vsem svetu. Mi smo, posebno tekotem tega leta, morali voditi težke in krvave borbe z okupatorjem. Pred našo narodno-osvobodilno vojsko so bile postavljene velike, težke naloge. Tekotem šestih mesecev, od januarja pa do julija 1943, smo prestali dve veliki sovražniškovi ofenzivi, četrto in peto, ki sta bili začeti s ciljem, da uničita našo narodno-osvobodilno vojsko in ponovno pridobita osvobođeni teritorij.

To so bile težke preizkušnje za našo narodno-osvobodilno vojsko. Vzdržali smo ogromne napore, v katerih so sinovi našega naroda pokazali čudovito junaštvo in samopremaganje, s katerim se bodo ponašali še stoletja rodovi našega naroda. Brez ozira na številno in tehnično premoč sovražnikovo, mi ni uspelo, da bi uničili jedro narodno-osvobodilne vojske. Nasprotno, pretrpel je ogromne izgube, a mi smo si s temi težkimi in krvavimi borbami pridobili pred vsem naprednim svetom velike simpatije in občudovanje po eni strani, po drugi strani pa—privikar so zavezniški pričeeli priznavati našo narodno-osvobodilno vojsko s tem, da so poslali v vrhovni stan narodno-osvobodilne vojske in partizanskih oddelkov Jugoslavije svojo vojaško misljo.

V tej veliki borbi smo posebno tekotem pete ofenzive pretrpeli težke izgube. Na tisoče naših najboljših sinov je padlo. Med njimi so tudi člani izvršnega odbora Antifašistične zveze narodnega osvobođenja Jugoslavije—Nurla Pozderac, Veselin Masleša, Sima Milošević in nekoliko članov Antifašistične zveze narodnega osvobođenja Jugoslavije. To so težke in nenadomestljive izgube.

Treba je bilo preletiti potoke dragocene krvi, treba je bilo, da desetstotice naših najboljših sinov izgube svoja življenja v teku dvestoletne neenake borbe s sovražnikom, da bi končno resnica o dejanskem položaju v Jugoslaviji priborila sebi pot pred svetovno javnost. Morda ni še nikoli majhen narod tako drago plačal tega, da prepriča svetovno javnost, da je kri, prelita v Jugoslaviji, njegova kri in ne tistih nesramnih izdajalcev, katerih voditelji uživajo gostoljubnost v zavezniških državah.

Tekom tega leta je bila razkrita nezasišana goljufija pred poteno svetovno javnostjo. Izdajalska londonska vlada je celi dve leti varala ves svet s tem, da je govorila, da vodi boje v Jugoslaviji njen minister Draža Mihajlović. Da bi bila ironija še večja, so četniške bande, s tem ministrom-izdajalcem na čelu, ves čas vodile in še danes vodijo borbo proti narodno-osvobodilni vojski in partizanskim oddelkom, toda na strani okupatorja. Teh pokvarjenecv ni moglo nič, da ne bi kazali uspehov narodno-osvobodilne vojske kot svojih uspehov.

(Dalje prihodnjé.)

V Prosveti so dnevna svetovna in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Reid Robinson (levo), predsednik unije Mine. Mill & Smelter Workers, in kitajski konzul T. K. Chang.

SANIN

Poslovenil Stane Krašovec

(Nadaljevanje)

Zopet mu je prišel na misel Semjonov in hladnost pokojnega študenta napram največje častnejši in vzvišenim mislim in ciljem, ki so njega, Jurija in milijone njemu enakih ljudi tako globoko pretresali; hipoma mu je posebno jasno stopila pred oči sprico tistega njegovega naivnega in odkritega vzhajenja nad življenjem, zadovoljnostjo, ženskimi, mesečno in slavčevim petjem, ki ga je tako presenetilo in celo neprijetno dirnilo drugo dan po onem mračnem pogovoru s Semjonovim.

Takrat se mu je zdelo neprijetno, kako more on, Semjonov, uvaževati tako ničve stvari kot na primer vožnje s čolnom, lepa dekliška telesa in to potem, ko je za vedno odbil najgloblje misli in najvišja pojmovanja. Toda sedaj je Jurij lahko razumel, da drugače tudi biti ni moglo: Vse te ničve stvari so tvorile življenje — pravo življenje, polno napetih doživljanj in vabljivega uživanja življenja, dočim so bila vsa visoka pojmovanja samo prazne kombinacije besed in misli, ki niso imele nobenega vpliva na neizmerne tajnosti življenja in misli. Naj se mu ona zdijo še tako važna in končnoveljavna, bodo na vsak način morale biti za njimi še bolj pomembne in končnoveljavne besede in misli.

Ta izvajanja so se zdela Juriju tako tuja in so se tako nepričakovano izmotala iz njegovih misli o dobrem in hudem, da se je on sam zmešal. Pred njim se je odprla nekaka praznina in za trenutek je razsvetlila njegove možgane oster občutek jasnosti in svobode, podoben občutku, kadar v sanjah vzdigne človeka v zrak, da lahko leti, kamor hoče. Jurij se je pa prestrašil. V silni in mukepolni napetosti je zbral vse svoje razpadle, vsakdanje misli o življenju in strašni, predrzni občutek je izginil. Zopet je bilo vse temno in zapleteno.

Za trenutek je bil pripravljen priznati, da je zmisel pravega, živga življenja v uživanju lastne svobode, da je naravno in iz tega seveda tudi dobro živeti samo v naslanjanju. Zdelo se mu je, da ima celo Rjazancev s svojega primitivnega stališča več zmisla in da je logičnejši od njega, ker stremi po kolikor mogoče velikem spolnem uživanju kot po osterjših občutkih življenja. Toda po tem sklepanju ni moral priznati, da so pojmovanja o požrešnosti in čistosti suho listje, ki pokriva mlado, svežo travo in da imajo celo najbolj poetična in nemadeževana dekleta, celo Ljalja in Karsavina, pravico, pogrezniti se v vrtinec čutnega uživanja. Jurij se je prestrašil te svoje misli, smatral jo je za umazano in bogokletno, groza ga je bilo, da ga ona razburja in jo je skušal iziniti iz glave in iz prs z vsakdanjimi, težkimi in groznimi besedami.

"No, da," je mislil in zrl v neskončne, lesketajoče se nebo, potreseno z zvezdami; "življenje je občutek, toda ljudje niso živali brez pameti in morajo peljati svoje želje k dobremu in jim ne smejo prepuščati oblasti nad seboj..." "Kaj, če biva kakšen bog nad zvezdami!" se je spomnil Jurij in plašno, medlo spoštovanje ga je potisnilo k tlom. Nepremično je zrl v veliko, svetlo zvezdo v repu velikega medveda in se je nehote spomnil, da je rekel kmet Kuzma z zelnika tej veličastni zvezdi "voz".

Bog ve, zakaj se mu je prav tako nezvestno zadel ta spomin umesten in ga je celo nekako užalil. Začel je gledati na vrt, ki je bil potem, ko je gledal zvezdnato nebo, čisto črn, in je zopet jel misliti.

"Če bi oropali svet ženske čistosti, ki je tako podobna prvim pomladanskim še čisto nežnim,

a tako krasnim in ganljivim cveticam, kaj bi potem ostalo v človeku svetega...?"

Tisoči mladih, krasnih in kot pomladansko cvetje čistih deklic na solncu, na pomladanski travi, pod cvetočimi drevesi so mu prišli na misel. Nizke prsi, okrogle rame, gibčne roke, vitka stegna, ki so se sramežljivo in tajinstveno premikala, so mu zablišnili pred očmi in v glavi se mu je sladko zavrtelo v nasladnem vzhajenju.

Jurij je počasi potegnil z roko po čelu in se je hipoma zavedel.

"Živci so razburjeni... spet moram iti."

Nezadovoljen, nepomirjen, razdražen in ko ga je še mučila trenutna, nasladna prikazen, je odšel Jurij v hišo z jezo v duši, ne da bi vedel, na kaj, in se je pri tem mukoma premikal.

Ko je že ležal v postelji in se brezuspešno trudil zaspati, se je spomnil na Rjazanceva in Ljaljo.

"Zakaj me prav za prav tako razburja, da ne ljubim Rjazancev Ljalje edine in kot prvo?"

Misel mu ni dala odgovora; pred njim je pa vzplavala podoba Zine Karsavine in vzbujala v njem tiho milino ter mu nepopisno prijetno laskala razbeljene možgane in če se je še toliko trudil, da bi zatemnil svoje čustvo, mu je postalo umljivo, čemu mu je treba, da bi bila čista in nedotaknjena.

"Pa saj jo ljubim!" je prvič šinilo Juriju v glavo in ta misel je hipoma izpodrinila vse druge in mu privedla na oči solze ginjenja nad svojim novim čustvom... Toda že naslednji trenutek se je Jurij vpraševal z bridkim nametom: "Pa zakaj sem še jaz sam ljubil druge ženske prej kot njo? ... Res, da se nisem vedel, da biva ona, pa saj tudi Rjazancev ni vedel za Ljaljo. In svojčas sva oba mislila, da tiista ženska, ki jo hočeva v pravem trenutku imeti, tudi biva, "prava", in da je nama najpotrebnejša in najprimernejša. Toda motila sva se in motiva se morda tudi sedaj! Torej, ali ohraniti večno čistost, ali si pa dati popolno svobodo... in tudi ženskam, seveda, in uživati ljubezen in strast... Sicer pa, kaj govorim..." je prekinil Jurij samega sebe in se odahnil. "Rjazancev... ni grdo to, da je ljubil, je pa to, da se še zdaj poslužuje gotovih žensk, tega pa jaz ne..."

Ta misel je navdala Jurija s ponosom in s čistostjo, a samo za trenutek; že naslednje minuto se je zopet spomnil čustva, ki se ga je polastilo ob pogledu na tisoče solčnih, vitkih in čistih deklet, in je postal čisto zmešan, ko ni imel niti trohice moči, da bi se obvladal in da bi končal s kaosom čustev in misli.

Jurij je čutil, da mu je neprikladno ležati na desni strani in se je z nerodnim naporom obrnil. "Prav za prav," si je mislil, "me vse ženske, kolikor sem jih kdaj poznal, ne bi mogle zadovoljiti za celo življenje... Torej je to, kar sem jaz imenoval pravo ljubezen, neizvedljivo in je sploh neumno sanjariti o njej!"

Juriju je postalo nerodno tudi na levi strani in se je zopet obrnil ter se motal s potnim, lepilivim telesom v sprijeti, vroči rjuhi. Glava ga je začela boleti.

"Čistost je ideal, toda človeštvo bi poginilo, če bi ljudje izvajali ta ideal," mu je nepričakovano prišlo v glavo; "torej je to nonsens. Pa potem je tudi vse življenje nonsens!" je rekel skoro glasno in tako besno stiskal zobe, da so se mu zlati obroči bliskali pred očmi.

In čisto do jutra je ležal Jurij v teški in neprikladni legi in s topim obupom v duši preverjal kamnom podobne, težke in nasprotujoče si misli.

(Se nadaljuje.)

Zakon življenja

Jack London

2

Koskoosh je vrgel še eno poleno na ogenj in njegove misli so krožile v preteklost. Huda lakota je bila takrat. Možje so cepeli s praznimi želodci okoli ognja in si pripovedovali žalostne pripovedke o starih časih. Tri zime ni zamrznila Yukon, potem pa je kar tri poletja bila pokrita z ledom. V času, ko se drste lososi! Lakota mu je ugrabila mater. Rod pa je upal na zimo, da bo lovil jelene. Jelenov pa ni bilo. Še nikoli se ni pripetilo kaj sličnega, niti najstarejši možje niso doživeli takih časov. Jelenov ni bilo in lakota je zaslala že v sedmo leto. Zajčki se niso množili in psi so bili sestradani do samih kosti. V tej strašni temi so jokali in umirali otroci in žene in stari možje. Niti vsak deseti ni dočkal pomladnega solca. To je bila lakota!

Pa je tudi preživel čase blagostanja. Takrat je bilo mesa, da je gnilo in psi so postali od preobite hrane leni in za nobeno rabo in lovci se niso zmenili za divjačino; žene so bile rodovit-

ne in šatori prenapolnjeni malih dečkov in deklic.

Tedaj so postali možje bojevitosti in stari prepri so se obnovili. Šli so na pohod preko razvodja na jug, da bi morili Pellyjce in na vzhod, da bi posedali ob izgorelih ognjih Tananov.

Spominjal se je prizora iz dečjih let, ko je gledal, kako so volkovi umorili jelena. V snegu je ležal in poleg njega Zing-ha, ki je pozneje postal najpremetnejši lovec. Našel je smrt v Yukonu, ko je padel skozi luknjo v ledu v vodo. Našli so ga mesec pozneje. Napol je visel nad ledom, polovico ga je bilo v vodi in bil je ves leden.

Toda jelen! Tistega dne sta odšla s Zing-hajem iz tabora, da bi se igrala lovec. Ob potoku sta našla jelenove sledove in množico volkijh sledov.

"To je star jelen," je dejal Zing-ha. "Star jelen, ki ne more nič več slediti čredi. Volkovi so ga ločili od njegovih bratov in sedaj ga zasledujejo."

In bilo je tako. Taki so bili volkovi. Dan in noč, brez miru in počitka so renčali tik za njim, hlasi so njegovemu smrčku. In zasledovali ga bodo, do konca. Kako jim je zavrela kri. Konec bo zanimiv!

Hitrih nog sta šla za sledovi in še celo on, Koskoosh, ki ni imel tako ostrih oči in ki ni bil izvežban sledec, bi lahko slep tila sledove, tako široki so bili. Bila sta tik za gonjo in sta lahko opazovala konec te tragedije.

Dospela sta na prostor, kjer se je jelen ustavil. Na prostoru trikratne dolžine odraslega moža, je bil sneg steptan in razmetan. V sredi so bili globoki odtisi širokih parkljev divjačine, okoli teh pa plitvejši sledovi volkov. Nekateri so se vlegli, ko so bratje naskakovali žrtev, v kraj in počivali. Odtisi njih iztegnjenih teles v snegu so bili tako jasni, kakor da bi pravkar nastali. Nekaj gladko ogledanih kosti je pričalo, da je našel eden izmed volkov smrt v ljuti borbi z jelenom.

Zopet sta se ustavila. Tu se je obupno borila velika žival. Dvakrat so jo, kakor kaže sneg, podrla na tla in dvakrat se je odtresla naskakovalcev in se dvignila na noge. Zdavnaj je že izvršila svoj nalog, pa se ji je vendar še hotelo živeti. Zing-ha mu je pojasnil, da se redkokdaj še dvigne jelen s tal, če ga po drevo na tla. Toda tu se je. Če bi to povedala šamanu, bi ta videl v tem znamenja in čudeže.

Slika kaže ameriške vojske na manevrih v Angliji.

Potem pa sta prišla na prostor, kjer se je hotel jelen povzpeti v breg, da bi dosegel gozd. Sovražniki pa so ga naskočili od zadaj, tako da se je vzpel, prekalil na tla in pri tem pomečkal dva volka globoko v sneg. Snega bo kmalu konec, zakaj volkovi se niso dotaknili padlih bratov.

Hitela sta mimo dveh krajev, kjer je jelen za kratek čas obstal. Sedaj je bila sled rdeča in koraki velike živali so bili krajši in omahujoči. In nato sta zaslišala prvi hrup bitke. Kratko, renčeče bevskanje je pričalo o bitki oko v oko ter o zobeh, ki se zadirajo v meso.

Po trebuhu sta se plazila proti vetru. Zing-ha in on, ki bo prihodnje leto postal poglavar rodu. Splazila sta se pod veje mlade smreke in sta opazovala. Kar sta videla — je bilo konec tragedije.

Ta slika, kakor tudi ostali dogodki iz mladosti, je zanj še tako živa in njegove slepe oči vidijo ta prizor tako natančno, kakršnega je videl v onih davnih dneh. Koskoosh se je čudil temu. Saj je izvršil pozneje, ko je bil vodja svojega rodu, mnogo dejanj in njegovo ime na jezikih Pellyjcev je pomenilo kletev — ne da bi govoril o tujih belih možeh, ki jih je v borbi na nož ubijal — pa vendar se spominja le onega prizora jasno in natančno.

Dolgo je premišljeval o svoji mladosti. Dolgo, dokler se ni ogenj sesul in dokler ni pričel rezati mrz.

Tokrat je položil na ogenj dva polena in izmeril je svoje življenje s tem, kar je še ostalo. Če bi mislila Sit-cum-to-ha na svojem starega očeta, bi nabrala več drv in njegova zadnja ura bi bila daljša. To bi lahko naredila. Pa je bila vedno taka in ni mislila nanj, posebno odkar jo je zasledoval Bober, Zing-hajev sin.

No, pa kaj? Ali ni sam v svoji lahkomišelnosti mladosti ravno tako ravnal?

Nekaj časa je oprezoval v tišino. Mogoče se vrne njegov sin, mogoče mu je srce postalo mehko. Pa se vrne s psi, da odpelje svojega očeta s svojim rodom v kraje, kjer je dosti jelenov. Tako tolstih, da jim vampi v masti binglajo.

Napel je ušesa in njegovi nemirni možgani so za trenutek obstali. Nič se ni ganilo. Nič. On sam je dihal sredi te velike tišine. Bil je strašno sam.

Cuj! Kaj je bilo to?

Mrzla groza ga je obila.

Dobro znano, zategnjeno tuljenje je presekalo tišino prav blizu. Njegove meglene oči so ta hip gledale sliko jelena, starega samca, ki se je z razmesarjenimi boki, s krvavim hrbtom, z razmršeno grivo in z velikim, k tlom povešenim vejastim rogovjem boril do zadnjega diha. Videl je strelavito nagle rjave sence, bleščeče oči, hlatajoče jezike, mokre ostre zobe. In je videl, kako se ta krvoločni krog zojuje okoli svoje žrte, dokler se ni strnil v eno samo temno piko sredi steptanega snega.

Mrzel smrček se je dotaknil njegovega lica. Tedaj se mu je duša zdramila in planila v resničnost. Bliskovito je sezel z roko v ogenj in potegnil iz njega gorečo poleno. Žival, premagana za hip po prirojeni bojazni

do človeka, se je umaknila in poslala svojim bratom dolg, zategnjen krik. Ti pa, požrešni krvoloki, so odgovarjali in krog skrčenih, razpenjenih sivih živali se je strnil okoli njega.

Starec je čutil, kako se je krog ožil. Divje je sukal gorečo poleno okoli sebe in hlastanje se je spremenilo v renčanje. Toda sopeče zveri se niso hotele umakniti. Sedaj se je splazila ena bliže, sedaj druga, sedaj tretja — umaknila pa se ni nobena.

Čemu bi se oklepal življenja? — se je vprašal starec in zagnal je gorečo poleno v sneg. Začvrčalo je in ugasnilo. Zveri so nestrpno renčale, pa se še niso dvignile.

Zopet je zagledal poslednjo borbo starega jelena-samca. Tedaj je stari Koskoosh omagal in glava mu je klonila na kolena. Pa kaj? Ali ni to zakon življenja!

Osnovna angleščina

NOV NAČIN UČENJA JEZIKA

Ko sta pred 12 leti dva angleška profesorja raziskovala angleški jezik, sta prišla do zaključka po natančnem pregledu, da je treba samo okrog 850 besed za izražanje vsega, kar je potrebno v vsakdanjem življenju. Tak je bil začetek teorije "osnovne angleščine".

V zadnjem času se je mnogo pisalo o tej osnovni angleščini. Posebno pa se je pisalo o tem takrat, ko je meseca septembra lanskega leta ministrski predsednik Churchill v svojem govoru na Harvardski univerzi omenil ter prerokoval velik uspeh osnovni angleščini. Toda zelo malo ljudi natančno ve, kaj je ta osnovna angleščina in kako se rabi.

Osnovna angleščina je torej rekoč žepna izdaja angleškega jezika. V razgovoru v vsakdanjem življenju se rabi zelo malo besed. Z njih malim številom se opravi vsakdanje delo. Osnovna angleščina je mali jezik 850 glavnih besed. Glasi se kot navadna angleščina, ker je navadna angleščina. Ako vzamete angleški slovar in poiščete besedo, ki vam ni znana, je razlaga navadno napisana v prepro-

Filmska igralka Chili Williams.

stem angleškem jeziku, ki je v mnogem podoben osnovni angleščini.

C. K. Ogden in profesor Ivor A. Richards — ki je sedaj dodeljen Harvardski univerzi — sta pripravila slovar osnovne angleščine. Po letih študija sta se odločila, da je 850 osnovnih besed neobhodno potrebnih za obvladanje osnovne angleščine. Teh 850 besed je razdeljenih v tri oddelke: 600 jih je, ki so imena in stvari, 150 imena svojstev in 100 "operacij", ki stavljajo cel sistem v pokret. Od teh je samo 18 glagolov. Cela lista vseh teh besed se lahko natpisne na eno samo stran; tudi pravila za uporabo teh besed so zelo preprosta in zelo lahka za učenje.

Kaj je svrha osnovne angleščine? Najprej je res v veliko pomoč onim, ki se hočejo naučiti natančne angleščine v krat-

kem času ter izražati se gladko in jasno. Teh 850 besed je bilo izbranih z velikim trudom, tako da zares zadostujejo za vsakdanjo rabo. Seveda za neke tehnične razprave je temu malom slovarju treba dodati še potrebne tehnične izraze. Toda v tem ni nobenih nepremostljivih težav za one, ki že obvladajo osnovno besedilo.

V Združenih državah, kjer je še mnogo ljudi tujega porekla, ki sploh ne poznajo angleškega jezika, ali ga poznajo zelo slabo, bi osnovna angleščina mogla mnogo koristiti. Na tisoče ljudi, ki niso imeli prilike hoditi v angleške šole ter jih zato hova slaba angleščina ovira njihovem delu in življenjski sploš; vsi ti bi lahko imeli koristi od te nove metode.

Priporočevalci osnovne angleščine posebno poudarjajo, da je ta način učenja angleščine mnogo lažji za one, ki niso nikoli poprej vedeli angleško, temveč tudi za one, ki so poprej že zna nekaj angleščine. Osnovna angleščina tudi ne gre za tem, da bi nadomestila pravo angleščino, in tudi ne, da bi nadomestila materni jezik drugih narodov. Osnovna angleščina je samo hitro, pripraven način učenja onih angleških besed, ki so najbolj potrebne za vsakdanjo rabo.

—FLIS.

Razni mali oglasi

POTREBUJEMO STROJNE OPERATORJE

(Langston Corrigated)

"SLITTER OPERATORS"

in SLITTER POMOČNIKE

Mr. RUBACK

715 W. Cermak Road
Haymarket 4324

ŽELIM KUPITI harmoniko od privatne osebe. Plačam takoj. Kličite Longbeach 6432 — pred 5 P. M.

TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vse

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
. Cene zmerno, unifiko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. Lawndale Avenue - Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tehnik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tehnik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupen naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	\$6.00	Za Chicago in okolico	\$7.50
1 tehnik in	4.80	1 tehnik in	6.30
2 tehnika in	3.60	2 tehnika in	5.10
3 tehnika in	2.40	3 tehnika in	3.90
4 tehnika in	1.20	4 tehnika in	2.70
5 tehnikov in	nič	5 tehnikov in	1.50
Za Evropo je		\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1. Ime _____ Čl. družstva št. _____

Naslov _____

Ustavite tehnik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2. _____ Čl. družstva št. _____

3. _____ Čl. družstva št. _____

4. _____ Čl. družstva št. _____

5. _____ Čl. družstva št. _____

Mesto _____ Driava _____

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐